

поступово, починаючи з першого фактору); існує можливість регулювати кількість завдань, які призначатимуться для виконання підрозділам; метод дозволяє враховувати неможливість виконання того чи іншого завдання конкретним підрозділом.

Напрямами подальших досліджень в інтересах розвитку методу є: розроблення методики оцінки достатності особового складу різнотипних підрозділів для виконання типових завдань операції; модернізація алгоритму розв'язування задачі лінійного програмування з урахуванням специфічних обмежень розв'язуваної задачі.

Література

1. Берзин Е. А. Оптимальное распределение ресурсов и элементы синтеза систем / Е. А. Берзин. – М.: Наука, 1979. – 243 с.
2. Катеринчук І. С. Методика використання методів математичного програмування для розв'язку обернених завдань розподілу ресурсів / Матеріали Третього українсько-російського науково-технічного та методичного симпозиуму „Сучасні інформаційні технології в науці, виробництві, освіті та управлінні” – Хмельницький, 2003. <http://www.sapr.ms.km.ua/>.
3. Організація, підготовка і проведення прикордонних (спільних) організацій органом ДСПУ: звіт про НДР: НАДПСУ № 004–001 К / Хмельницький Нац. Ун-т; кер. Ю.В. Потомський; викон. А.Б. Мисик, І.С. Катеринчук. – Хмельницький, 2004. – 98 с.
4. Зайченко Ю. П. Исследование операций / Ю. П. Зайченко, С. А. Шумилова. – 3-е изд., перераб. и доп. – К.: Вища школа, 1988. – 552 с.

Надійшла 05.10.2010

УДК 338

Р. С. КВАСНИЦЬКА, В. В. ДОЛОБАНЬКО

Хмельницький національний університет

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ РЕГІОНІ ЗА УМОВ СУЧАСНОСТІ

У статті обґрунтовано економічну природу розвитку малого підприємництва, розглянуто головні фінансово – економічні фактори, що перешкоджають розвитку діяльності на сучасних теренах, а також розглянуто ситуацію щодо розвитку малого підприємництва у Хмельницькому регіоні.

In the article the economic nature of small business, the main financial - economic factors that hinder development activities on the territory of modern and considered the situation of small enterprises development in Khmel'nyts'kyi region.

Ключові слова: мале підприємництво, малий бізнес, кредитування малого бізнесу.

Актуальність. Мале підприємництво – це істотна складова ринкового господарства, невід'ємний елемент конкурентного механізму, який дає економіці гнучкість, мобілізує фінансові і виробничі ресурси населення, несе в собі могутній антимонопольний потенціал, слугує серйозним фактором структурної перебудови і забезпечення проривів науково-технічного прогресу, вирішує проблему зайнятості та інші соціальні проблеми сучасного господарства.

Сьогодні потенціал малих підприємств все ж залишається нереалізованим. Існують серйозні фінансово - економічні і адміністративні бар'єри для виходу нових підприємств на ринок і розвитку їх діяльності.

Малий бізнес на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки не має істотних переваг в кредитно-фінансовому забезпеченні, в митному захисті, а тому діє в неймовірно складних умовах для існування. В той же час в малий бізнес вступає все більша кількість громадян, адже заняття власною справою як сучасна форма прояву здібностей людини і реалізація її громадянських прав, формують умови створення самостійного суспільного прошарку підприємців, які складають соціально - політичну базу демократичних перетворень суспільства.

Досвід багатьох країн свідчить, що однією з ключових умов економічного зростання все ж таки є розвиток підприємництва, насамперед малого. Це пояснюється тим, що розвиток малого підприємництва є основним чинником оптимізації та структуризації ринків, забезпечення еластичності попиту і пропозиції, мобілізації та відтворення основної маси національних ресурсів, а для того щоб усе це досягнути необхідне ефективне фінансове забезпечення малого бізнесу та зважена підтримка з боку держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам розвитку малого підприємництва присвячені праці таких відомих українських вчених як А.І. Барановського, М.Д. Білика, З.С. Варналія, Л.І. Воротиної, І.Г. Ганечко, Ю.І. Єханурова, О.В. Жука, Н. Кожевіної, В.В. Корнеева, О.Є. Кузьміна, Н.Л. Лесик, Д.В. Ляпіна, С.К. Реверчука, Н.В. Савки, О.В. Титаренко, О.І. Хорольського, В.К. Черняка, Ю.Ю. Юрченко. В Росії ці питання висвітлювали В.С. Афанасьєв, А.О. Блінов, В.Н. Ічитовкін, П.О. Мягков,

В.А. Рубе, В.Е. Савченко, А.А. Шурус. Західна економічна думка представлена дослідженнями П. Бернса, Й. Ворста, П. Друкера, П. Равантлоу, Д. Сторея, П. Хейне, Г. Хоскінга, Й. Шумпетера та інших вчених. В літературі розкриваються окремі аспекти стосовно ролі та місця малого підприємництва в економіці держави. Окремі дослідження присвячено проблемам активізації розвитку малого бізнесу на регіональному рівні [1]. Однак все ж таки недостатньо дослідженими та розкритими залишаються питання фінансового забезпечення та малого бізнесу.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження фінансових аспектів розвитку малих підприємств Хмельницького регіону за сучасних економічних умов, формування ресурсного потенціалу малого бізнесу та виокремлення певних його основних перешкод та проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Малий бізнес, або мале підприємство, представляє самий численний шар дрібних власників, які внаслідок своєї масовості в значній мірі визначають соціально - економічний і частково політичний рівень розвитку країни. По своєму рівню життя і соціальному положенню вони належать до більшості населення і являють собою і безпосередніх виробників, і споживачів широкого спектра товарів і послуг одночасно. Мале підприємство є “ клітинкою ” малого підприємництва. Звідси слідує, що останнє є особливим сектором економіки, що утворюється сукупністю малих підприємств і тому є специфічною суспільною формою дрібного виробництва в умовах ринку.

Як виявляється із самого визначення, “ малий бізнес “ - це підприємницька діяльність, здійснювана суб'єктами ринкової економіки при певних законах і, встановлених державними органами або іншими представницькими організаціями, критеріях.

Як показує світова практика, основним показником, на основі якого підприємства різних організаційно правових форм відносяться до суб'єктів малого підприємництва, є насамперед середня чисельність працівників, зайнятих за звітний період на підприємстві. Більшість вчених під малим бізнесом розуміють діяльність, яка здійснювана невеликою групою осіб, або підприємство, кероване одним власником. Як правило, найбільш загальними критеріями, на основі яких підприємства відносяться до малого бізнесу, є: чисельність персоналу, розмір статутного капіталу, величина активів, об'єм обороту (прибутку).

Мале підприємство здатне концентрувати від 20 до 40 % економічно активного населення, насичувати ринок товарами та послугами повсякденного вжитку. Крім того, саме суб'єктам малого підприємництва характерні висока мобільність, гнучкість, швидкість переливу ресурсів відповідно до мінливого попиту в сучасних кризових умовах та його пристосування до цих умов. Проте на сьогоднішній день, слід відзначити, що останнім часом у наукових журналах і засобах масової інформації з'являється дуже багато публікацій щодо виходу країни з кризи. Але фахових досліджень, які б всебічно аналізували характер ризикоутворюючих факторів підприємницьких структур, зокрема малого бізнесу в умовах кризи, на жаль небагато. Крім того, практично відсутня офіційна статистична інформація щодо стану розвитку малого підприємництва у 2008 – 2010 роках. Тому можна впевнено виділити найбільш проблематичні фактори, що можуть створювати більшість ризиків для ведення бізнесу в нашій країні в умовах кризи, а саме: політична нестабільність, складний доступ до фінансування, корупція та складність податкового адміністрування [1].

Тому виходячи з ситуація, яка склалася на сьогоднішній день, для того, щоб мале підприємство з максимальною повнотою виконувало свої позитивні функції, його розвиток має всіляко стимулювати держава та суспільство. Допомога держави і суспільства малим підприємствам покликана компенсувати їх природну слабкість у порівнянні з великим бізнесом. Допомога націлена не на створення будь-яких виняткових умов, що дозволяють отримувати надприбуток, а якраз навпаки – на вирівнювання вихідних умов конкуренції.

Головними напрямками формування сприятливого середовища для діяльності суб'єктів малого бізнесу є:

- законодавчі та нормативні акти, що ставлять сферу малого бізнесу в привілейоване становище, захищають її інтереси перед великим бізнесом і перед адміністративним свавіллям державних органів;
- податкові пільги для різних категорій малого бізнесу, з особливим виділенням оподаткування підприємств-початківців;
- створення комплексів організацій інфраструктури підтримки і розвитку малого бізнесу.

Підтримка малого підприємництва здійснюється шляхом фінансування бюджетної програми “Заходи по реалізації Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні” та відповідних регіональних програм розвитку малого підприємництва [1].

У 2009 році в умовах фінансової кризи, коли при належній підтримці з боку держави саме розвиток малого підприємництва може забезпечити робочими місцями мільйони вивільнених працівників і при незначних фінансових вливаннях створити умови для поповнення бюджетів усіх рівнів, ЗУ “ Про Державний бюджет України на 2009 рік ” на фінансування заходів Національної програми передбачалося спрямувати видатки загального фонду державного бюджету в сумі лише 400 тис. грн, а в 2010 році – 700 тис. грн [2].

Тому у рейтингу регіонів України за станом розвитку та підтримки малого підприємництва на

місцевому рівні Хмельницька область знаходиться в групі “переслідувачів лідарів” та кілька років займає десяте місце, що в свою чергу свідчить про достатньо стабільний розвиток [3].

Малі підприємства Хмельницького регіону займають вагомую частку в економічному потенціалі Хмельницької області. Так, оборотні активи малих підприємств займають близько третини від оборотних активів суб’єктів господарювання Хмельниччини. Частка оборотних активів на кінець 2008 р. в порівнянні з 2006 р. зменшилась на 3,1 валового продукту. За період 2008 року зменшилась частка необоротних активів на 8,2 валового продукту, частка власного капіталу малих підприємств регіону також зменшилась на 6,0 валового продукту. Спостерігалось незначне зменшення частки дебіторської та кредиторської заборгованості на кінець року, що є позитивною характеристикою і свідчить про покращення стану розрахунків малих підприємств на рівні суб’єктів господарювання області. Позитивно характеризують діяльність малих підприємств Хмельниччини такі зміни за період 2006 – 2008 рр., а саме: збільшилась на 1,7 валового продукту частка найманих працівників у кількості найманих працівників підприємств-суб’єктів підприємницької діяльності, що частково вирішує проблему зайнятості; зросла частка доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 2,3 валового продукту; на 5,3 валового продукту збільшилась частка малих підприємств, що отримали чистий прибуток та зменшилась частка підприємств, що отримали чистий збиток на 20,8 валового продукту [1]. Взагалі в Хмельницькій області є значна кількість малих підприємств, які займаються різними видами економічної діяльності, що в свою чергу приносить користь не лише власникам цих підприємств, але й є значним джерелом поповнення дохідної частки місцевого бюджету. Так протягом 2008 - 2009 років можна простежити деякі основні показники діяльності малих підприємств за різними видами діяльності (табл. 1) [3].

Таблиця 1

**Основні показники діяльності малих підприємств за різними видами діяльності
протягом 2008 – 2009 років**

Види діяльності	Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн	
	2008 рік	2009 рік
Усього	6112187,1	5479633,1
сільське господарство, мисливство та лісове господарство	464612,8	518029,6
промисловість	806281,0	738861,2
будівництво	583508,1	450274,4
торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	3594990,0	3065213,0
торгівля автомобілями та мотоциклами, їх технічне обслуговування та ремонт	493442,3	418664,6
оптова торгівля і посередництво в оптовій торгівлі	2717319,8	2212841,6
роздрібна торгівля	384227,9	433706,8
діяльність готелів та ресторанів	45785,7	47366,8
діяльність транспорту та зв'язку	190809,5	202126,3

Для подальшого розвитку підприємницької діяльності Хмельницька область має значний потенціал та відповідні ресурси (економічні, фінансові, людські). Доцільно відзначити вагомі економічні ресурси, що мають значний вплив на розвиток малих підприємств регіону. Для області характерні вільні виробничі площі та обладнання, що на даний час не використовується, або використовується не повною мірою великими комунальними та державними підприємствами. Незадіяні виробничі площі підприємств усіх форм власності, землі несільськогосподарського призначення є значною складовою, невикористаних економічних ресурсів, що є значним резервом для малих підприємств. Для подальшого розвитку підприємництва в Хмельницькій області доцільно зробити наступне: підрахувати і узагальнити розміри невикористаних виробничих площ, земель по всіх районах, містах області та розробити базу даних щодо можливостей їх використання; регулярно повідомляти у засобах масової інформації про зміни щодо наявних невикористаних площ та земель, з метою їх ефективного використання; розробити та опрацювати конкурсні засади щодо передачі зазначеного майна комунальної власності в оренду та у власність підприємницьким структурам; розробити певні програми, з відповідною законодавчою підтримкою, щодо надання в оренду, та опрацювати питання відносно надання пільг по оренді вказаних площ і земель тощо.

Також до групи економічних ресурсів доречно віднести такі:

- 1) природні багатства регіону (графіт, граніт, сапоніти, фосфорити, сировина для виробництва будматеріалів, родовища мінеральних вод, курортна зона «Сатанів»);
- 2) потужний комплекс туристичних об’єктів та рекреаційних зон;
- 3) виробництво сільськогосподарської продукції для повного завантаження потужностей переробних підприємств області;
- 4) наявність не використовуваних сільськогосподарських угідь;
- 5) значна кількість оптово-роздрібних ринків для збуту продукції підприємств легкої та харчової промисловості [1].

Значною підтримкою для розвитку та функціонування малих підприємств Хмельницької області є

фінансові ресурси, а саме: розвинена мережа банківських установ, широкий спектр послуг споживчого кредитування, активна підтримка та розвиток установ взаємного кредитування, допомога та діяльність.

За даними обласного управління Національного банку України, по Хмельницькій області спостерігається наступна динаміка щодо кількості комерційних банків (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка кількості комерційних банків в Хмельницькій області за 2007 – 2010 рр.

Показник	2007	2008	2009	2010
Кількість банківських установ (управління, дирекції, відділення, філії)	44	40	39	31

Заслужують на увагу вимоги банківських установ за кредитами по Хмельницькій області. Кредитні вкладення в економіку здійснюються за рахунок як власних коштів комерційних банків, так і коштів Національного банку України. Кредитні вкладення поділяються на короткострокові (надані на термін менше одного року) та довгострокові (термін більше одного року), в національній та іноземній валюті. На сьогоднішній день пом'якшення жорсткості умов надання кредиту позитивно вплинуло на плани підприємств щодо отримання банківських кредитів. Вперше, починаючи з II кварталу 2009 року, частка суб'єктів малого підприємництва, які планують брати банківські кредити, збільшилась і у III кварталі 2010 року зросла до 46,5% (проти 44,4% у II кварталі 2010 року) (рис. 1). Слід зазначити, що переважна більшість суб'єктів (92,5%) не планує покривати потреби в запозичених коштах за рахунок залучень з-за кордону.

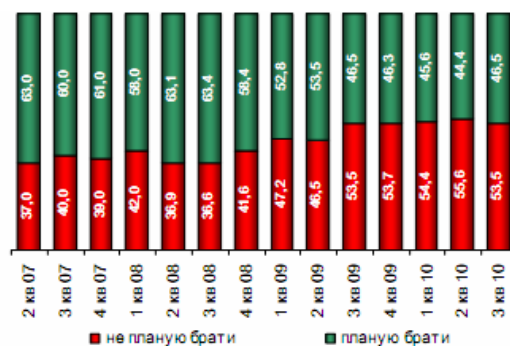

Рис. 1. Плани представників малого бізнесу щодо банківських кредитів

Одним з основних факторів, який впливає на взяття суб'єктами малого бізнесу кредитних коштів залишається вибір валюти, в якій береться позичка. Динаміку впливу можна простежити за рис. 2 протягом другого та третього кварталів 2010 року.

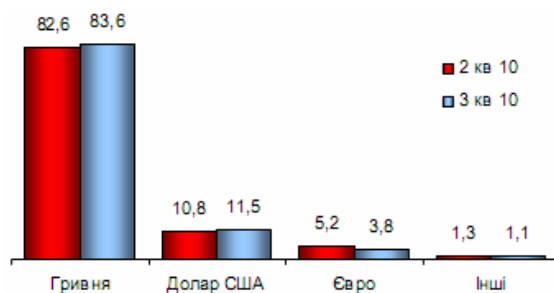

Рис. 2. Розподіл підприємств малого бізнесу за видами валюти, в якій вони планують брати наступний кредит

На забезпечення регіональної підтримки малих підприємств Хмельницької області здійснюється значна фінансова підтримка за рахунок таких джерел фінансування, як:

- 1) державний бюджет;
- 2) обласний бюджет цільовим спрямуванням на виконання Регіональної програми;
- 3) місцеві бюджети;
- 4) Регіональний фонд підтримки підприємництва;
- 5) кошти донорських організацій;
- 6) та інші залучені кошти [2].

Основними стримуючими факторами, які перешкоджають використовувати кредитні послуги банків, за оцінками суб'єктів малого підприємництва, залишилися (рис. 3):

- високий рівень відсоткових ставок за кредитами;
- надмірні вимоги до вартості застави відносно суми кредиту.

Рис. 3. Сприйняття факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків

Вплив високого рівня відсоткових ставок за кредитами залишається визначальним і порівняно з попереднім кварталом частка суб'єктів малого підприємництва, зросла (до 74% проти 73,1% у II кварталі 2010 року). Цей фактор вважається незалежно від виду економічної діяльності, розміру, напрямку діяльності та форми власності підприємств.

Вимоги до вартості застави відносно суми кредиту вважають надмірними 37,8% (проти 37,5% у попередньому кварталі). Цей фактор посів 2-е місце або увійшов до першої трійки негативних факторів за оцінками підприємств всіх видів економічної діяльності.

На складну процедуру оформлення документів також скаржаться частіше, ніж у попередньому кварталі. Цей фактор назвали 33,6% проти 30,4% у II кварталі 2010 року.

Підвищився вплив термінів пропонованої позики: на занадто короткі терміни позики, як перешкоду для використання послуг банків, вказали 27,1% проти 26,7% у попередньому кварталі. Зросла частка суб'єктів малого підприємництва, які сподіваються використовувати інші джерела фінансування (26,3% відповідей проти 21,9% у попередньому кварталі, 5-е місце серед чинників, що спонукають підприємства відкладати використання кредитних послуг банків). Вплив такого фактору як інструменти та механізми застави не змінився: на їх недосконалість вказали 21,7% як і у попередньому кварталі. Цей фактор залишається на 6-ому місці.

Зменшилась частка опитуваних, які не можуть використовувати банківські кредити через «погіршення фінансово-економічного стану підприємства». Цей фактор зазначили 16,3% проти 17,1% у попередньому кварталі, він залишається на 7-му передостанньому місці рейтингу.

Стабілізація на валютному ринку сприяла суттєвому зменшенню частки респондентів, які остерігаються значних коливань курсу гривні: назвали 11,7% проти 16% у II кварталі 2010 року. Цей фактор залишається на останньому місці рейтингу. Вище, ніж інші, продовжують оцінювати цей фактор представники підприємств торгівлі (17,1% відповідей).

Частка суб'єктів малого підприємництва, які скаржаться на проблеми із своєчасним та повним проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, зросла і склала 7,1% (проти 6,7% у попередньому кварталі), що є свідченням погіршення ситуації у банківській системі.

Також невід'ємним економічним потенціалом залишаються людські ресурси. Хмельницька область має вагомий людський ресурс, володіє розгалуженою мережею закладів вищої та професійної освіти, де є можливість здійснювати перепідготовку і підвищення кваліфікації кадрів для малих підприємств. Область володіє значним потенціалом невикористаних трудових ресурсів, про що свідчить високий рівень безробіття в малих містах, сільській місцевості. Значним резервом розвитку малих підприємств є можливість залучення науково-освітніх закладів до розробки сучасних технологій виробництва продукції, а також співпраця та підтримка професійних та громадських об'єднань підприємців з органами місцевої влади та самоврядування. Таким чином можна дослідити динаміку кількості зайнятих працівників в малому підприємстві за різними видами економічної діяльності протягом 2008 – 2009 років (табл. 3) [3].

З наведених даних можна впевнено сказати, що протягом 2008 року діяльності порівняно з 2009 роком, в діяльності малого бізнесу кількість зайнятого населення була значно більшою, можливо головною причиною такого скорочення стали економічна нестабільність та відсутність належної підтримки з боку держави (рис. 4). Доцільно нагадати, що кількість зайнятих працівників визначається з урахуванням штатних, позаштатних та неоплачуваних (власників, засновників підприємства та членів їх сімей) працівників підприємства. Кількість найманих працівників визначається з урахуванням штатних, позаштатних (працюючих за договорами та за сумісництвом) працівників підприємства.

Таблиця 3

Кількості зайнятих працівників в малому підприємстві за різними видами економічної діяльності протягом 2008 – 2009 років

Види діяльності	Кількість найманих працівників (штатні та позаштатні працівники), осіб	
	2008 рік	2009 рік
Усього	45533	43683
сільське господарство, мисливство та лісове господарство	611	5474
промисловість	1878	10189
будівництво	5311	5124
торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	10227	10072
торгівля автомобілями та мотоциклами, їх технічне обслуговування та ремонт	1197	1278
оптова торгівля і посередництво в оптовій торгівлі	5189	4710
роздрібна торгівля	3841	4084
діяльність готелів та ресторанів	1347	1283
діяльність транспорту та зв'язку	2397	2348
фінансова діяльність	298	284
операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	6622	5486
освіта	302	291
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	764	821
надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту	1361	1297

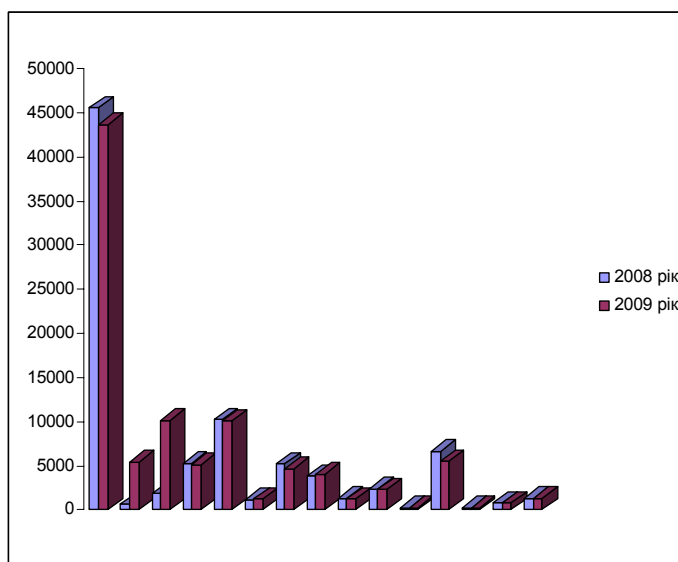

Рис. 4. Структурний аналіз зайнятості працівників у малому підприємстві за різними видами економічної діяльності протягом 2008 – 2009 років, осіб

Тому впевнено можна стверджувати, що розвиток малого підприємства певною мірою залежить від надання йому фінансової підтримки, особливо, в умовах кризової ситуації в країні. Високі процентні ставки комерційних кредитів та відсутність коштів під заставу роблять неможливим отримання коштів для започаткування бізнесу. Банкрутує малий бізнес через неможливість повернення кредитів. Банки не бажають надавати кредити через великі ризики. Також залишається законодавчо неопрацьованою програма мікрокредитування суб'єктів малого підприємства, тобто створення небанківських кредитних установ з мікрокредитування. Усе це призводить до руйнування економіки країни.

Проблемою є також те, що підприємці часто не мають належного рівня освіти. Потрібно запроваджувати національну програму освіти для підприємців, а на це, зазвичай, державі бракує коштів.

Чи не основним гальмом розвитку малого підприємства є нестабільна податкова система, а саме високий рівень оподаткування та постійні зміни податкового законодавства. Декілька років працює спрощена система оподаткування. Не важливо чи погана вона, чи добра. Вона дає свої позитивні результати. Світовий досвід переконує, що пільгове оподаткування малого підприємства виправдане і з економічної, і з соціальної точки зору.

Поширеною у світі є практика повного звільнення від податків новоутворених малих підприємств на досить тривалий час. Потрібно працювати над механізмом зниження податкового навантаження на малі підприємства, щоб уникнути процесу "тінізації".

Таким чином, на даний момент розвиток малого бізнесу потребує значної підтримки не лише на державному рівні, а й на рівні місцевого самоврядування, адже від розвитку даної підприємницької діяльності залежатиме і подальший розвиток регіону.

Висновок. Світовий досвід і практика господарювання показують, що найважливішою ознакою ринкової економіки є існування і взаємодія багатьох великих і малих підприємств, їх оптимальне співвідношення. Найбільш динамічним елементом структури народного господарства, що постійно змінюється, є малий бізнес. А реалізація політики підтримки розвитку малого підприємництва в Україні повинна розглядатись як комплекс взаємопов'язаних заходів правової, адміністративної, регуляторної, макроекономічної та інституційної політики. На жаль боротьба політиків за владу призвела до того, що в поняття "державне" вкладається негативний зміст і громадськість нині все державне схильна вважати нерациональним і неприйнятним. Малі підприємства, за певних умов належних умов фінансового забезпечення і при підтримці з боку держави можуть приносити значні фінансові ресурси. З аналізу Хмельницької області можна зауважити, що малі підприємства мають значний резерв для подальшого розвитку за умов кризової економіки. підприємства, які володіють певними економічними ресурсами, мають достатній їх резерв. Малі підприємства забезпечені відповідною фінансовою підтримкою, а саме: достатньо розвинена мережа банківських установ з широким спектром послуг, що здійснюються. Хмельницька область певною мірою забезпечена також робочою силою у працездатному віці та розвинутою мережею науково-освітніх та учбових закладів, що у разі необхідності можуть здійснювати їх перепрофілювання.

Але на жаль певні проблеми, що стримують використання ресурсного потенціалу малих підприємств Хмельницької області, все ж таки існують, а саме:

- недостатня нормативно-законодавча підтримка діяльності малих підприємств регіону;
- недостатній рівень інформаційної підтримки та сприяння діяльності малих підприємств щодо умов ведення бізнесу та вирішення проблемних питань підприємств;
- невідповідність кредитно-фінансових механізмів потребам малого бізнесу за умов кризового розвитку економіки.

Література

1. Рзаєва Т.Г., Джулій Л.В. Проблеми функціонування малих підприємств Хмельницької області та шляхи їх вирішення / Т.Г. Рзаєва, Л.В. Джулій // Вісник Хмельницького національного Університету. Економічні науки. – 2009. – № 2, т. 2. – С. 24-28.
2. Державна політика щодо підтримки розвитку малого підприємництва: стан виконання та перспективи - <http://www.galenko.org.ua>
3. Головне управління статистики у Хмельницькій області - <http://www.km.ukrstat.gov.ua>

Надійшла 05.10.2010

УДК 656.073

Г. А. КІБАЛЬЧІЧ

Донецький національний університет

МОДЕЛЬ ГАРМОНІЙНОГО РИНКУ ЗА ПРАВИЛОМ «ЗОЛОТОГО ПЕРЕТИНУ»

У цій статті розглядається модель гармонійного ринку за правилом «золотого перетину». Золотий перетин – такий розподіл цілого на дві частини, при якому менша частина відноситься до більшої так само, як велика – до всієї величини. Розглянута методика не потребує складних математичних моделей і може описувати ситуації не кількісно, а якісно. Алгоритм та отримані результати можуть бути використані для аналізу різних економічних систем, бо розглянута методика не пов'язана з фізичним змістом будь-якої системи.

In the article the model of well-balanced market on golden ratio rule is considered. Golden ratio is a separation of one into two parts in which less one concerns to bigger one as a big part to the whole quantity. The considered method does not need complicated mathematical models and may describe situations not quantitatively but qualitatively. The algorithm and obtained results can be used for an analysis of different economic systems because there is no connection between considered method and physical content of any system.

Ключові слова: золотий перетин, гармонійний ринок, модель.

Постановка проблеми. Відповідно до правила «золотого перетину» між параметрами двох підсистем-конкурентів, які знаходяться у тимчасово стійких формах рівноваги усередині деякої системи, існують кількісні пропорції, котрі визначають як 0,62:0,38 (або 1,62:1,00).

Ця дивовижна властивість вказує на наявність у природі загальної знакової закономірності – якщо й існує рівновага між двома конкурентами (а вона не може не існувати у випадку їх взаємодії), то вона стійка тільки у пропорціях «золотого перетину».

Це дає змогу оцінити ринкові процеси за наступними позиціями: якщо прийнято до уваги, що гармонійний ринок – це ринок, на якому між його конкуруючими складовими міститься максимальна